

Мастарын кидеш моторлык шочеш

Ожно марий тувырлашке могай-гына түрым түрлен огытыл. Кажне түржө мом-гынат ончыктен. Таче тидын нерген, пожале, шукинжо огытат пале. Мутлан, ог тураште түрым кок вельмат лопкан-лопкан түрленят, тудо вараже чюяка лук дене пытен (тудым «чызе орол» маньныт). Ог түр гына огыл. Налаш, мутлан, кид шокшо воктене анысыр түрлемым але тувыр урвалте мучко улшо пүян корнылам — нунынат шке палышт уло. Тиде ожнысо марий түрыштө.

Жап эртыме семын тудат иземын але южо вере куштылемденят. Южо вере тудым тасма але түрлө-түрлө пеледышан түр дене вашталенят. Тыгеракын акрет годсо вынереш түрлымö түр мондалт толын. Но йөршынжак мондалтын манаш ок лий. Ожнысо марий тувырым, моло түрлө пайрем вургемым ятырышт шондык пундашыкышт поген оптенят да күлеш годым гына, сүан годым, луктын чие-ныт. Эсогыл артист-влакын костюмыштыштат ожнысо шүлыш йомын.

Теве шукерте огыл, талук утла лиеш, культур отдел начальник Анатолий Александрович Александров тиде шүлышым

Тудо пашадыме 20 ўдырамашым поген. Занятий эртарыме жапыште нунын кокла гыч латкокытын гына кодыныт. А март тылзын нуно тунем пытареныт.

Теве тыге мыйын очеркыштем ўшомак лекте — «пашадыме». Ындыже паша корно нерген. Тиде студий тўналтыште любительский семын гына лийын. Вараже районысо калыклан паша верым ситарыше Рўдерын икымше «вараксимышкыже» савырнен. Тылеч вара тудо пашадыме самырык-влаклан «Молодежная практика» девиз почеш жаплан ышытыме программим ылышышке шынгарен.

але ученикше улыт. Нуно шканышт күлшө вургемым шке кидышт денак ямдылат. Пошкудо ял-лаштат, райцентрыштат лийыныт, шке мастарлыкыштым ончыктеныт: муреныт, куштеныт, вынерым куэныт, ургеныт.

Нунын ямдылыме аверыштым районысо выставкыште ончыктеныт. Тушто жюри күкшў акым пуэн. Кызыт тиде выставкым республикыш колтеныт. Волжский районысо Обшиярыште калык мастар-влакын выставкышт эртен. Тушто финн делегацийын унаже-влак кокла гыч ик ег Чодраял мастар-влакын түрлеман түрыштым налын. Калык

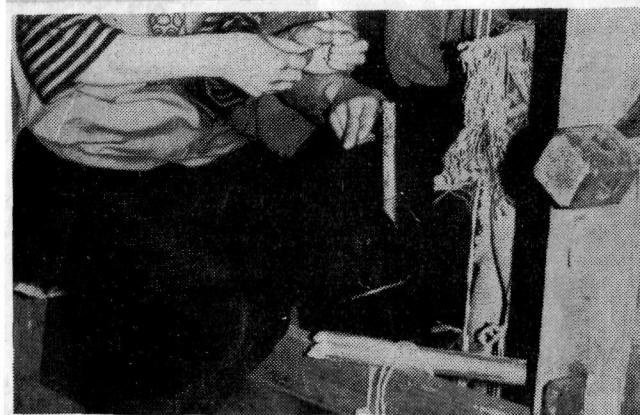
А в г у с т ы ш т о түрлызö-влакын кокымшо выпускышт лиеш. Нунын кокла гыч ик тунемше Коркатово кыдалаш школ пелен улшо марий калык түр шотышто изи студийым вуйлата. Тиде Алевтина Васильева. Анастасия Романовна Поликарпован вес ўдыржö, студийлан тўналтышым пыштыше, Валентина Медведев районыш илаш каен. Тудат тушто тыгаяк студийым почын.

Чодраялысе студийлан полшаш — паша вер Рўдерын кугу пашаже. Но тидыже паша биржын тыршымыж гыч ик ужаш гына. Тысе студийыште калык шукыжак огыл. Тений районыштына икымше кварталлан пашадыме-влак 4 процент лийыныт. Мемнан районна Волжский деч вара республикыштына кокымшо верыште шога. 29 ияш марте самырык ег-влак 43 процент улыт. Улыжат 56 ўдырамашым гына пашашке пуртымо. 40 еным тунемаш угыч колтымо. 146 ег учетышто талук утла шогат. Нуно тўнышотышто «Контакт» заводын филиалже гыч улыт. Пашадымылык шотышто пособийым 732 ег налеш, 758 ег йөршынак пашадымылан шотлалтыт.

Пашадымылан шотлалтыт.

Ожнысо марий түрын иланымыже

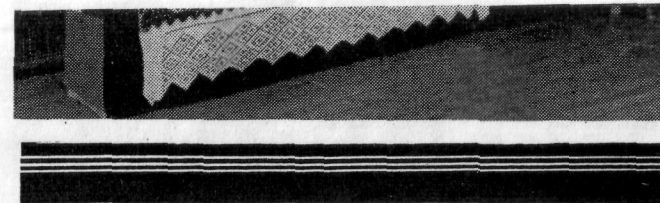

поснак вуын шоген. кужу жап кычалмеке, шонымыжым муын. Тиде Чодраялыште илыше Анастасия Романовна Поликарпова лийын. Шкеже тусо культур пörтыштö арулыкым эскера. Анастасия Романовнан мөнгыштыжö куымо станок кызыт мартеат сайын аралалтын. Вынер куымо паша нергенат монден огыл. А клатыште улшо шондыкыштыжо мотор тўран тувыр-влак, самырык годсыжо, кызытат у гаяк аралалтыт. Тувырыштыжо кажне пеледышыже, кажне палыже шке шотан. Икманаш, чылажымат шот дене, келгын шоналтен келыштарыме.

Культур отделын калык промыселжым уэмден, вянгден колтымо шотышто специалист Нина Николаевна Никитина да Анатолий Александрович марий тувырым ямдылыме шотышто студийым почыныт.

Тыгеракын Чодраялыште, марий литературын классикше С. Г. Чавайнын шочмо ялже воктене, культур пöрт пелен, йўштö да вўдыжгаш тўнгалше пöлемыште, весела да чулым ўдыр ден самырык ўдырамаш-влак погыненыт. Эн ончычак нуно пöлемыште арулыкым ыштеныт. Тыштыже, конешне, нунылан культур отдел кугун полшен. Умаште январь тылызыште тушко пашадыме-влак кокла гыч икымше группым погеныт. Ты шотышто Арын администрацийын ончычсо вуйлатышыже В. Н. Смирнов полшен.

Тений 1 февраль гыч луген Паша вер Рўдер гыч тиде студийыште пашамышта. Нуным Анастасия Романовнан ўдыржö, шке пашажым палыше мастер, Клавдия Смирнова вуйлата. Удыр-влак стипендийым налыт, нунылан шўртым, моло тўрлö кўлешан арверым пуат. Ургымо машинат ситыше, уютогат уло. Магнитофонымат чўкталат. Икманаш, тўрлызö да куышот лияш манын, паша вер Рўдер, тудын директоржо Юрий Анатольевич Жаров, паша верыште чылажат сай лийже манын, чот тыршеныт. Тушто эреак шокшо, йонгыдо, ару.

Конешне, паша вер Рўдерынат шўртö налаш оксаже чылаж годымак ок лий. Теве Нина Ивановна эсогыл пошкудо республикылашкат тўрлö тўсан шўртым кычал миен, но... сырьё укелан кöра фабрикиштат паша деч посна шогат. Туге гынат, студий ила да пашамышта. Тидыже республикыштынат ик тыгай студий веле, кушто ожнысо марий тўр-влакым угыч пöртылтен толыт. Ты шотышто специалист-влак кокла гыч ятырышт кўлын-нак шоналтеныт. Студийын уло членже-влак культур пöрт пелен улшо художественный самодеятельностьын участникше

искусствым умылышо да аклен моштышо-влак тиде экспонатше сайлан шотленыт. Тугеже вашке чап толеш. Тольык мөнгешла гына ынже лийыле. Тыгай годым тудым эн ончычак Касвелне аклат, вара гына — шкенашамыч. Тыгак лийын Никита Михалковын «Утомленные солнцем» фильмже дене. Российыште ты фильмым але ужын огытыл, а Америкысе Киноакадемий тудлан йот элла-се эн сай фильм семын Оскарым кучыктен.

Чын, студийыште тыршыше пашаен-влак тыгай чап верч огыт толаше. Нуно пашамыштат! Пашаже нунын уло, тидыже кызытсе жапыште моткоч кўлешан. Адакшым нунын пашашт поснак кўлешан, сандене ик шонымаш ушгыч нигузеат ок лек. Морко район тыгай моторлыкшо дене чаплана, калык искусствын сылне талантше дене.

Теве эше мо öрыктара. Элна, мутат уке, шаланен пытен, обществым осал паша амыртен. Уке улмаш, чылажак пужлен пытен огыл. Эше могай моторлык шочеш, а вет нуно весын койшыным огыт кой, чылажымат шке семынышт келыштарен ыштат. Ала Достоевский чыныш лектын: моторлык тўням арапа.

шогалтат, профессиональым вашталташ полшат, а ожнысо марий тўрым тўрлымö шотышто студий мастерлыкым пога. Содыки ик йодыш рашемдалтде ко деш: мастер кидан ўдырамаш-влакын ургымо да тўрлымö вынер тувырышт колан да молан кўлеш?

Очыни, ожнысым шарналташ да мондалтшым угыч пöртылташ гына огыл. Анатолий Александровичын шонымаштыже, кажне ўдырамашын тыгай тувыржо лийшаш.

А Нина Ивановна тыгерак вавештыш: «Тыгай тўр нерген ме мынар ўдырамашым йодыштынна, тудым кузе ямдылыме нерген нигöат шарналтен кертын огыл. А теве Анастасия Поликарповна арален коден, тиде мастерлыкман мынар ўдырамашым туныктен шуктен. Тыгай кумылзо да поро улмыжлан, тыгай чапле пöлекшылан тудлан вуйым савыме шуэш. Йодмыланна тореш лийын огыл, ом керт манынат каласен огыл, чылажымат калыкман пуыш. Тудлан моткоч кугу тау».

10 августышто тунемше-влакын выпускашты лиш (кугыен-влакын — паша вер Рўдер гыч). Нуно ончыкылык тукумым мотор марий тувырым, шовырым, солыкым, ўштым да тулеч моло арверым ургаш да тўрлаш туныкташ тўналыт.

Т. ТЕЛЕЖНИКОВА.
В. ПЕТРОВЫН снимкылаштыже: Анастасия Поликарпова; Галина Федорова да Эльвира Охотина; Светлана Яковлева.